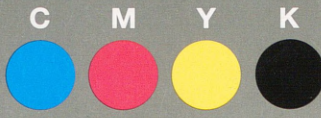

Part Code
ST1316

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

90
**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JANINE
Kutowski

Egz. Nr. 1

Plk dr Teofil WÓJCIK

DZIAŁANIA OPÓŹNIAJĄCE PUŁKU I DYWIZJI

Wykład

42478

WYDZIAŁ NAUKOWY 480 WY
Instytut Wydawniczy
Na ewid. _____

WARSZAWA PAŹDZIERNIK 1977

90

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JANUARI
1977

Egz. Nr. 1

Pik dr Teofil WÓJCIK

DZIAŁANIA OPÓŹNIAJĄCE PUŁKU I DYWIZJI

Wykład

~~42478~~ 42478
BIBLIOTEKA NAJNOWA 430 WP
Katedra Teorii Zbrojów Specjalnych
Nr ewid. _____

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGOLNEJ

JAWNE

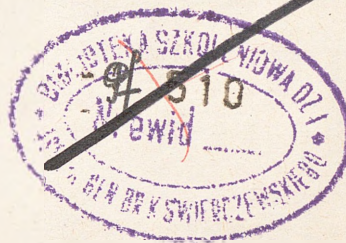
PODSTAWA
Ustawa z dnia 28 stycznia 1969 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
podpis

~~SECRET~~
~~WASILEWSKI~~

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGOLNEJ
gen. bryg. Marian WASILEWSKI

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Egz. nr ... 1

płk dr Teofil WÓJCIK

DZIAŁANIA OPÓZNIAJĄCE PUŁKU I DYWIZJI

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ew. ~~42478~~

WARSZAWA

PAZDZIERNIK

1977 r.

Temat: Działania opóźniające pułku i dywizji

Czas: 1 godzina /45'/.

Treść:

1. Wprowadzenie . . . . . 7'
2. Istota, charakter i cel działań opóźniających . . . . 16'
3. Podstawowe zasady działań opóźniających . . . . . 7'
4. Główne problemy prowadzenia działań opóźniających . . . . 10'
5. Zalecenia do samodzielnego studiowania
literatury . . . . . 5'

1. Wprowadzenie do tematu

Działania opóźniające, stanowiące część składową ^(formę) działań odwrotowych^{x/} i niekiedy część składową /formę/ działań obronnych, zajmują ważną pozycję w studiach naszej akademii pomimo, że na ten cel nie wydziela się w programach i planach tematycznych studiów oddzielnie odpowiedniej ilości godzin. Problemy te będą bowiem przedmiotem rozważań niektórych ćwiczeń specjalistycznych, a w szczególności ćwiczeń szkieletowych I i II kursu.

Celem studiów problematyki działań opóźniających na I i II kursie taktyki wojsk pancernych i zmechanizowanych jest przygotowanie oficerów w roli dowódców i oficerów sztabu, umiejących w sposób nowatorski ^{rozwiązywać} ten niezwykle trudny i złożony problem sztuki wojennej; natomiast na wszystkich pozostałych kierunkach studiów gruntowne zapoznanie oficerów z problematyką działań opóźniających, prowadzonych na szczeblu pułku i dywizji.

Dlatego też w ramach samokształcenia należy gruntownie przestudiować i poznać problemy działań opóźniających, których rola w ewentualnej przyszłej wojnie znacznie wzrośnie. Odgrywały one także ważną rolę w czasie ostatniej wojny światowej.

Działania opóźniające w czasie II wojny światowej stanowiły znaczną część całokształtu ówczesnych operacji a nawet kampanii. Wystarczy przypomnieć Kampanię Wrześniową 1939 r., działania majowe i czerwcowe w HOLANDII, BELGII i FRANCJI, Kampanie Bałkańską w 1941 r. i działania na terenie Związku Radzieckiego, gdzie na skutek zdecydowanej przewagi jednej ze stron, druga strona była zmuszona stosować działania opóźniające.

Z tego okresu warte więc przestudiować wydawnictwa zwłaszcza książki, które w sposób ciekawy i pouczający opisują wspomniane

^{x/} -----
Zgodnie z regulaminami państw zachodnich /USA/ do działań odwrotowych zalicza się działania opóźniające, wyjście z walki i wycofanie.

operacje i kampanie. Wykaz literatury podam po zakończeniu wykładu.

2. Istota, charakter i cel działań opóźniających

Działania opóźniające są specyficznym ^{drzejem}rozwojem walki polegają-
cej na stawianiu oporu nieprzyjacielowi na kolejnych zawczasu wybra-
nych rubieżach /pozycjach/ opóźniania, a w końcowej fazie mające
na celu doprowadzenie do całkowitego załamania jego tempa natarcia.
Tęgorodzaju działania prowadzone są na szczeblu taktycznym najczęs-
ciej na skutek zdecydowanej przewagi nieprzyjaciela^{x/}.

Działania opóźniające mogą być prowadzone siłami pułków i dywi-
zji. Stosują je przede wszystkim siły osłonowe działające jako
ariergardy podczas wycofywania i oddziały wydzielone w walce w
pasie przesłaniania.

Już sama nazwa "działania opóźniające" określa ich istotę
i charakter. Według Małej Encyklopedii Wojskowej działania opóźnia-
jące są to: "walki prowadzone w czasie manewru odwrotowego, a niekie-
dy w obronie mające na celu:

- 1/ uzyskanie czasu potrzebnego wyższemu dowódcy na podciągnięcie
sił i środków do wykonania zwrotu zaczepnego lub przejścia
do obrony na nowej rubieży;
- 2/ umożliwienie zorganizowanego wyprowadzenia sił głównych z
walki dla użycia ich w innym czasie i miejscu, bardziej do-
godnym dla sił własnych^{xx/}.

Z przedstawionej definicji wynika, że wszędzie tam, gdzie
jedna z walczących stron zdoła uzyskać zdecydowaną przewagę i roz-
wijać w dużym tempie natarcie druga strona zmuszona jest stosować
działania opóźniające.

^{x/} - - - - -
Aktualnie obowiązujący "Regulamin walki PRL" nie uwzględnia dzia-
łań opóźniających, jedynie na marginesie paragrafu 515, 517 i 518
określa się sposób prowadzenia działań w czasie osłony sił głów-
nych dywizji /pułku/ podczas wycofywania.

^{xx/} Mała Encyklopedia Wojskowa - tom I, s. 356, Wyd. MON - 1967 r.

Działania opóźniające występują zatem zarówno w działaniach odwrotowych, jak i działaniach obrennych. Zasadnicza różnica pomiędzy działaniami opóźniającymi a obroną, np. rejonu polega na tym, że:

- unika się rozstrzygających walk;
- pozycje organizuje się w celu zatrzymania nieprzyjaciela w ciągu określonego czasu;
- kontrataki wykonywane są w celu umożliwienia oderwania się własnych pododdziałów i wycofania na kolejną rubież;
- większość środków ogniowych rozmieszcza się na przednim skraju obrony;
- pułkowi /dywizji/ przydziela się szersze pasy działania.

Trzeba jednak pamiętać, że działania opóźniające nie są celem w samym sobie, są one bowiem podporządkowane innemu rodzajowi działań, głównie obronie i natarciu.

Stąd też celem działań opóźniających jest:

- zahamowanie działań zaczepnych nieprzyjaciela i zadanie mu możliwie dużych strat na kolejnych rubieżach opóźniania;
- zyskanie czasu niezbędnego dla zorganizowania walki przez siły główne kosztem utraty terenu;
- osłona odejścia sił głównych spod uderzenia przeważających sił nieprzyjaciela dla wykorzystania ich w bardziej korzystnych warunkach oraz wprowadzenia jego sił głównych w niekorzystne dla niego położenie.

Z charakteru i celu działań opóźniających wynika, że mogą one być zamierzone lub wymuszone.

Działania opóźniające zamierzone - są to działania z reguły uprzednio zorganizowane w celu wciągnięcia nieprzyjaciela w nie-dogodne dla niego położenie, zadanie mu możliwie dużych strat, a następnie zniszczenie go zwretami zaczepnymi. Będą one przeważnie

prowadzone w eparcii o zawczasu przygotowane rubieże opóźniania, z reguły w pasie przesłaniania lub w innych warunkach.

Z kolei działania opóźniające wymuszone wynikają na skutek powstałej niepomyślnej sytuacji wojsk własnych i będą organizowane w toku prowadzenia innego rodzaju czy formy walki, a mianowicie:

- w początkowym okresie wojny w wyniku uderzenia przeważających sił nieprzyjaciela;
- w początkowej fazie odwrotu dla umożliwienia oderwania się własnym siłom głównym od przeciwnika;
- w wypadku niepomyślnego przebiegu boju spotkaniowego;
- w obronie w wyniku niekorzystnego wytworzenia się w toku walki przebiegu przedniego skraju obrony i głębokiego oskrzydlenia wojsk własnych przez przeciwnika.

Specyfika prowadzenia działań opóźniających w odróżnieniu od obrony polega na tym, że pododdziały i oddziały prowadzą je, nie mając możliwości zadania nieprzyjacielowi dotkliwych strat "jednorazowych" wysiłkiem, na jednej określonej rubieży, lecz zadają mu straty stopniowo w określonym czasie i obszarze /przes- trzeni/ poprzez stawianie operu na szeregu kolejnych rubieżach opóźniania i wykonywanie kontrataków.

Typowym przykładem skutecznych i dobrze prowadzonych działań opóźniających w myśl przedstawionego mechanizmu były walki 10 Bry- gady Pancerno-motorowej prowadzone we wrześniu 1939 r. Wartość bojowa, duża manewrowość i umiejętność stosowania tego rodzaju działań pozwoliły jej skutecznie przeciwstawić się trzydziwizyjnemu korpusowi pancernemu gen. Kleista.

W działaniach opóźniających stosuje się wszystkie dostępne formy walki, a mianowicie: gwałtowne i krótkie kontrataki, wykonywane nawet niewielkimi siłami /pododdziałami/, wypady i zasadzki /zwłaszcza zasadzki czołgowe/; uderzenia pododdziałów wspólnie z pododdziałami śmigłowców szturmowych oraz zapery inżynieryjne i niszczenia.

3. Podstawowe zasady działań opóźniających

W działaniach opóźniających obowiązują wszystkie zasady taktyki i sztuki operacyjnej, przy czym niektóre z nich jak: celowość działań, ekonomia i przewaga sił, zapewnienie swobody działań, zaskoczenie i manewrowość mają szczególne znaczenie.

Istotą celowości w działaniach opóźniających jest ich podporządkowanie naczelnej idei operacji /walki/. Całokształt działalności pododdziałów, pułku i dywizji - od planowania do wykonania zadań włącznie - musi być realizowany w celu zapewnienia warunków wykonania zadań przez te siły /wojska/, na rzecz których działania opóźniające są prowadzone^{x/}.

Ekonomia sił w działaniach opóźniających jest sama przez się zjawiskiem zrozumiałym. Stąd też do realizacji zadań we wspomnianych działaniach należy wydzielać tylko niezbędną ilość sił i środków, mając na uwadze, że wojska własne będą często już poważnie osłabione. Pomimo, że przeciwnik posiada przewagę globalną nie można rezygnować z tworzenia przewagi lokalnej, której osiągnięcie w działaniach opóźniających jest bardzo trudne. Przewagę lokalną uzyskuje się głównie poprzez manewr wojsk własnych i szybkie ześrodkowanie wysiłku na wybranych kierunkach.

O zapewnieniu swobody działań w działaniach opóźniających decydują te same czynniki co w innych rodzajach walki, a przede wszystkim rozpoznanie i walka z rozpoznaniem nieprzyjaciela, obrona przed bronią masowego rażenia, obrona przeciwlotnicza, ubezpieczenie, maskowanie oraz zabezpieczenie tyłowe.

W działaniach opóźniających o ich skutecznym prowadzeniu i uzyskiwaniu powodzenia w poważnym stopniu decyduje zaskoczenie.

^{x/} - - - - -
Chodzi tu o wojska przeznaczone do ostatecznego załamania natarcia nieprzyjaciela i przejścia do zdecydowanych działań zaczepnych.

Może ono przybierać różne formy, jak np. niespodziewane dla nieprzyjaciela zwroty zaczepne /kontrataki/, różne formy zasadzek, organizowane obrony na rubieżach, które wg nieprzyjaciela mogłyby uchodzić za mało prawdopodobne do stawiania na nich operu i tp. Wraz z przedsięwzięciami mającymi na celu czynne zaskoczenie nieprzyjaciela należy szeroko stosować działania mylące /fertele/, wprowadzające go w błąd co do rodzaju, kierunku i charakteru działań wojsk własnych.

O powodzeniu działań opóźniających w poważnym stopniu decyduje umiejętnie prowadzony manewr. Skuteczność manewru w tych działaniach można zapewnić przede wszystkim poprzez jego planowość i wykorzystanie różnorodnych, dostępnych w danej chwili środków.

Ograniczona manewrowość polskich dywizji piechoty w kampanii wrześniowej 1939 r. była przyczyną małej skuteczności działań opóźniających. Przykładem może być 7 DP armii "KRAKOW" i 13 DP armii "PRUSY". Dywizje te zagrożone okrążeniem nie były w stanie dość szybko odskoczyć od przeważających sił nieprzyjaciela i zorganizować skuteczną obronę na kolejnej rubieży.

Przykładów możnaby przytoczyć wiele. Słuchacze znajdą je w bogatej literaturze opisującej działania bojowe z okresu II wojny światowej.

4. Główne problemy prowadzenia działań opóźniających

Działania opóźniające, w zależności od wielu czynników im towarzyszących, a zwłaszcza charakteru terenu, siły przeciwnika i celu działań wojsk własnych mogą przybierać różne formy o wybitnie manewrowym charakterze. Wymagana jest w tych działaniach śmiałość lecz rozsądna inicjatywa dowódców wszystkich szczebli dowodzenia zarówno w zakresie organizowania, jak i prowadzenia działań, przy czym szczególnego znaczenia nabiera unikanie szablonów w odniesieniu do ugrupowania wojsk, inżynieryjnej rozbudowy rubieży /pozycji/

opóźnienia, zabezpieczenia bojowego i dowodzenia.

W pasie działania dywizji na całą głębokość jej dobowego działania mogą być tworzone 2-3 rubieże opóźnienia. Dywizja z zasa-
dy obsadza jednocześnie dwie rubieże. Ilość sił i środków bronią-
cych poszczególnych rubieży w zależności od konkretnej sytuacji
może być różna. Rubież opóźnienia jest to rubież terenowa przeznac-
zona do chwilowej obrony w działaniach opóźniających. Głębokość
jej wynosi 7-10 km. Składa się ona z 1-2 pozycji opóźnienia, reje-
nów stanowisk artylerii, samodzielnych kompanijnych punktów operu
i batalionowych rejonów obrony, rubieży ogniowych czołgów i OPpanc
oraz z systemu zapór. Pozycja opóźnienia składa się z bataliono-
wych rejonów obrony nieregularnie rozmieszczonych w terenie i obej-
muje kompanijne punkty operu.

Przedstawię trzy warianty ugrupowania dywizji w działaniach opóźniających:

- pierwszy: - pierwszy rzut /pierwsza rubież opóźnienia/ - 3 pułki;
- drugi rzut /druga rubież opóźnienia/ - 1 pułk;
- drugi: - pierwszy rzut /pierwsza rubież opóźnienia/ - 2 pułki;
- drugi rzut /druga rubież opóźnienia/ - 2 pułki.
- trzeci: - pierwszy rzut /pierwsza rubież opóźnienia/ - 1 pułk;
- drugi rzut /druga rubież opóźnienia/ - 3 pułki.

Organizując działania opóźniające, dowódca pułku /dywizji/
wyznacza pododdziały do sił osłonowych /ariergardy/ lub oddział
wydzielony, do głównego zgrupowania prowadzącego właściwe działania
opóźniające oraz do odwodu.

Walka pułku /dywizji/ w działaniach opóźniających może roz-
począć się od dalekich ogni artylerii ze stanowisk wysuniętych
przed pierwszą pozycję opóźnienia.

Kolejny etap walki to starcie oddziału wydzielonego /w sile
wzmocnionego batalionu/ działającego na podejściach do rubieży
opóźnienia.

Po wycofaniu się oddziału wydzielonego, główny ciężar walk
przyjmują na siebie pułki pierwszego rzutu rozmieszczone na

pierwszej rubieży opóźniania. Celem działań opóźniających /walk/ na tej rubieży jest zmuszenie sił nieprzyjaciela do rozwinięcia się i ataku pozycji opóźniania w niekorzystnych dla niego warunkach.

Pe utrzymaniu rubieży opóźniania do nakazanego terminu /czasu można i należy wycofać wojska na kolejną przewidzianą rozkazem rubież pod osłoną pododdziałów walczących na pośrednich rubieżach obrony /punktach operu/. Wyjście pułków pierwszego rzutu dywizji z walki/opóźniania/w niczym nie powinno przeszkodzić w prowadzeniu walk opóźniających przez pułki drugiego rzutu dywizji na kolejnej rubieży opóźniania.

W toku działań opóźniających należy dążyć do tego, aby w miarę ich przedłużenia się kolejne rubieże i pozycje były coraz lepiej przygotowane do stawiania skutecznego operu, a w końcowym efekcie do załamania natarcia nieprzyjaciela.

Reasumując powyższe rozważania, można je sprowadzić do następujących wniosków:

1. Według oficjalnych poglądów działania opóźniające są częścią składową działań odwrotowych, w których występują ~~obok~~ marszu ~~odwrotowego~~. Niekiedy też mogą stanowić część składową /formę/ działań obronnych. Dotyczy to zwłaszcza walk prowadzonych w pasie przesłaniania oraz tych działań, gdzie zachodzi konieczność wyprowadzenia /manewru/ wojsk spod niszczących uderzeń nieprzyjaciela na kolejną rubież obrony.
2. Działania opóźniające prowadzone są na szczeblu taktycznym na skutek zdecydowanej przewagi nieprzyjaciela przeważnie przez siły osłonowe, działające jako ariergardy podczas wycofywania i oddziały wydzielone w pasie przesłaniania.

3. W działaniach opóźniających stosuje się wszystkie dostępne formy walki: kontrataki, wypadły, zasadzki, uderzenia pododdziałów wspartych śmigłowcami szturmowymi oraz niszczenia i zapory.
4. Dywizja w czasie prowadzenia działań opóźniających tworzy 2-3 rubieże opóźniania, pułk- jedną rubież opóźniania, obejmującą dwie pozycje opóźniania.
5. Walka pułku /dywizji/ w działaniach opóźniających obejmuje następujące etapy:
  - starcie oddziału wydzielonego na podejściach do pierwszej rubieży opóźniania, prowadzone przez pododdziały czołgów, artylerii i saperów;
  - walka pułków pierwszego rzutu dywizji na pierwszej rubieży opóźniania i ich wycofanie na kolejne rubieże pod osłoną pułków drugiego rzutu dywizji;
  - walka drugiego rzutu dywizji na drugiej rubieży.

Pułk prowadzi jednocześnie walkę opóźniającą na pierwszej rubieży i drugiej pozycji opóźniania.

W wykładzie zostały przedstawione, a niekiedy tylko zasygnalizowane główne problemy działań opóźniających, których rola w ewentualnej przyszłej wojnie znacznie wzrośnie. Z tej też racji powinny być wnikliwie studiowane i uwzględniane w decyzjach dowódców oddziałów i związków taktycznych.

5. Zalecenia do samodzielnego studiowania

Problematyka działań opóźniających nie ma w ostatnich latach szerszego odzwierciedlenia w naszej literaturze wojskowej. Dlatego też z uwagą należy śledzić literaturę i wnikliwie studiować wszystkie dostępne pozycje wydawnicze; przede wszystkim przedmiotem zainteresowania i gruntownego przestudiowania powinny być:

I. Materiały szkoleniowe, obejmujące:

1. Regulamin Walki Sił Zbrojnych /dywizja-pułk/ § 515, 517 i 518.
2. Podręcznik: Taktyka ogólna, Wyd. MON - 1968 r. rozdział XXI.

II. Materiały studyjne, w tym następujące wydawnictwa:

1. Michał Katukow: Pancerny grot. Wyd. MON 1976 r. Autor w pierwszych sześciu rozdziałach realistycznie i barwnie opisuje walki opóźniające brygady pancерnej.
2. A. Jeremienko: Wspomnienia z działań frontu zachodniego i briańskiego oraz 4A uderzeniowej w pierwszym okresie Wielkiej Wojny Narodowej Narodu Związku Radzieckiego. Wyd. MON 1961 r.
3. Dla pogłębienia wiedzy i szerszego naświetlenia problematyki działań opóźniających zachęcam słuchaczy do przestudiowania niektórych, ciekawych pozycji, artykułów z okresu międzywojennego, będące swego rodzaju ważnym dorobkiem polskiej myśli wojskowej:
  - a/ Banach Kazimierz: Działania opóźniające - Przegląd Piechoty 1928 r. zeszyt 10, s.27.
  - b/ Kotarski Władysław: Działania opóźniające przeciw broni pancerno-motorowej przeciwnika. Przegląd kawaleryjski nr 8 1938 r. s.164.

III. Materiały problemowe, obejmujące następujące wydawnictwa:

1. płk doc. dr Antoni RUNIEWICZ: Niektóre problemy działań opóźniających, zamieszczone w "Zeszytach Naukowym ASG WP" nr 2 /5/ 1975 r.
2. Przykład rozwiązania problemów działań opóźniających prowadzonych przez dywizję. Opracowane przez płka dypl. Witolda Jandę i płka dypl. Jana Grzeleckiego. "Zeszyt Taktyczny ASG nr 5 /68/.

3. Sposoby przechodzenia kcz na kolejne rubieże obrony /opóźniania/. Przegląd Wojsk Lądowych nr 5/1976 r.
4. Myśl Wojskowa nr 4/1957 r. s.47. Płk Mercik omawia w sposób ciekawy organizację i prowadzenie walki w pasie przesłaniania.
5. Przegląd Wojsk Lądowych nr 5/1972. płk Pikuła omawia organizację i sposób prowadzenia działań obronnych w pasie przesłaniania i na pozycji przedniej. Na uwagę zasługują konkretne wnioski szkoleniowe, które należy uwzględnić w nauczaniu pododdziałów problematyki działań opóźniających.
5. WPZ 6/1971 s.22. W artykule omówione zostały rola i cel działań opóźniających wg poglądów amerykańskich.
6. Myśl Wojskowa nr 9/1958 r., s.26. Mjr St. Tokarczyk opisuje organizację i prowadzenie działań opóźniających, ilustrując swoje rozważania schematami.

Rzetelne przestudiowanie podanej literatury i umiejętne wykorzystanie uogólnień teoretycznych pozwoli słuchaczom w praktyce skutecznie rozwiązywać problemy działań opóźniających.

OPRACOWAŁ

płk dr Teofil WÓJCIK

Wyk.w 5 egz.

Egz. nr 1-5 Bibl.Gł.OZS

Wyk.płk T.Wójcik

Druk.E.K.

Nr masz.Pf 38

Z E S T A W I E N I E

Załącznik nr 1

-14-

niektórych danych statystycznych zastosowania radzieckich działań opóźniających w latach 1941-1945
/dotyczy tylko działań opóźniających prowadzonych na kolejnych dywizyjnych fubieżach opóźniania/

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
p.	Nazwy związków taktycznych i rok stosowania działań opóźniających	Szerokość pasa opóźniania	Głębokość pasa opóźniania	Ilość rubieży opóźniania	Ilość głównych dróg wycofywania	Czas, w którym wycofywane się na kolejną rubież opóźniania	Skład oddziałów osłonowych /ariergard/	Charakter działań przed stosowaniem działań opóźniających	U w a g i
1.	100 DP, 40 KA 3 A /we frontowym pasie opóźniania Frontu Zachodniego/ w 1941 r.	15-20 km	ok. 220 km	5	1-2	dniem-nocą	- wzmocnione kp - wzmocnione bpz y wzmocniony pp	wykonywanie przeciwuderzeń i kontrataków w rejonie MINSK	Działania 1 MDZmot są ~~zobrazowane~~ na schemacie nr 1
2.	1 MDZmot, 44 KA /we frontowym pasie opóźniania Frontu Zachodniego/ w 1941 r.	20-25 km	ok. 120 km	8	1-2	dniem-nocą	- wzmocniony bpz - pez	wykonywanie ok. 550 km fersownego marszu na trasie MOSKWA-BORYSOW	
3.	122 DP, 14 KA, 14 A w 1941 r.	30	30-35 km	2	1	dniem-nocą	- wzmocniony pp	działania obronne	
4.	42 KA, 14 A w 1941 r.	30-35 km	ok. 60 km	2	2-3	dniem-nocą	- wzmocniony pp	działania obronne	
5.	1 Kzmot, 11 A w 1941 r.	30-40 km	140-150 km	5	2-3	dniem	brygada pancerna	działania obronne	
6.	13 DPanc, 5 Kzmot w 1941 r.	20-25 km	ok. 80 km	2	1-2	dniem-nocą	wzmocniony pułk	działania obronne	
7.	1 DPgw, 21 A w 1941 r.	21-30 km	40-45 km	2	2-3	nocą	wzmocniony pp	działania obronne	
8.	355 DP, 9A w 1942 r.	15-20 km	35-40 km	2	1-2	dniem	wzmocniony pp	działania obronne	
9.	28 DP, 40 KA 3A w 1943 r.	10-15 km	10-12 km	1	2	dniem	wzmoc. kp i bp	bój spotkaniowy	
10.	8 Kzmot, 1 KPanc gw w 1944 r.	30-35 km	100-130 km	2-3	2-3	dniem-nocą	wzmocniona brygada pancerna	działania zaczepne	
11.	11 KPanc, 1 APanc gw w 1944 r.	ok. 30 km	100-110 km	3	2-3	dniem-nocą	wzmocniona brygada pancerna	działania zaczepne	
12.	6 DPDes, 7A gw w 1945 r.	7 km	20-25 km	1	1	dniem	wzmoc. kp i bp		Działania te stosowano w ~~te~~ budapeszteńskiej operacji 7A
13.	375 DP, 25KA, 7A gw w 1945 r.	10-12 km	ok. 30 km	2	1-2	dniem	wzmoc. kp i bp		
14.	4 KZmot, 7A gw w 1945 r.	ok. 10 km	25-30 km	2	2-3	dniem	brygada pancerna		

Z E S T A W I E N I E

Załącznik nr 2

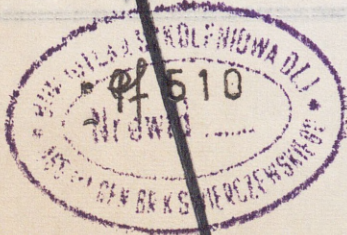
- 15 -

niektórych danych statystycznych zastosowania niemieckich działań opóźniających, prowadzonych przez pułk - korpus w latach 1942-1944 /dotyczy tylko działań opóźniających na kolejnych pułkowych i dywizyjnych rubieżach opóźniania/.

Lp.	Opóźniający oddział lub związek taktyczny	Rejon i czas opóźniania	Szerokość pasa opóźniania	Ilość rubieży opóźniania	Odległość między rubieżami opóźniania	Czasokres prowadzenia działań opóźniających na poszczególnych rubieżach	Skład oddziałów osłonowych /ariergard/
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	111 DP	MAZDOK styczeń 1943 r.	ok. 18 km	2	ok. 15 km	1 doba	Pułk piechoty, 12-14 czołgów, dywizjon 105 mm armat
2.	7 DP	ARTEMOWSK luty 1942 r.	10-12 km	1	10-12 km	1 doba	dwie wzmocnione kp, 5-6 czołgów, bateria 75 mm dział ppans
3.	304 DP	OBŻONIKIDZE wrzesień 1943 r.	10-12 km	2	12-20 km	3 doby	bp 4-5 czołgów, 6 dział szturmowych, bateria 75 mm dział
4.	302 DP	GULAJ POLE wrzesień 1943 r.	8-10 km	1	15-28 km	1 doba	dwie kp, 3-4 działa szturmowe, bateria 75 mm dział
5.	11 KA	POŻTAWA wrzesień 1943 r.	65-70 km	6	15-25 km	1 doba	~~dwie kp, 3-4 działa szturmowe, bateria 75 mm dział~~ brak danych
6.	167 DP	KIEROWOGRAD styczeń 1944 r.	8-10 km	2	10-12 km	2 doby	wzmocniony bp 5-7 czołgów, bateria 75 mm dział
8.	10 DZmot	KIEROWOGRAD styczeń 1944 r.	12-14 km	4	10-15 km	1-2 doby	wzmocniony bp, 10-12 czołgów, dywizjon 105 mm dział
9.	73 DP	TURECKI WAŁ kwiecień 1944 r.	12-14 km	1	10-16 km	1 doba	trzy wzmocnione kp z trzech pp, trzy ckm, bateria 75 mm dział
10.	84 KA	KUTAISI czerwiec 1944 r.	16-18 km	2	14-16 km	1-2 doby	dywizja szkolno-pancerna
11.	167 DP	WOŁKOWYSK lipiec 1944 r.	18-20 km	2	10-15 km	2 doby	dwie kp, 6-7 czołgów i dział szturmowych, bateria 75 mm dział
12.	27 KA	MOHYLEW czerwiec 1944 r.	65-70 km	4	15-26 km	2-3 doby	bp z pp I rzutu, 5-7 czołgów, 2-3 działa szturmowe, bateria 75 mm dział
13.	21 DP	PSKOW sierpień 1944 r.	20-22 km	2	5-6 km	2-3 doby	dwie kp, batalion czołgów i dział szturmowych, bateria 75 i 105 mm dział
14.	84 DP	SIECZET październik 1944 r.	10-12 km	2	25-30 km	1-2 doby	bp, 10-12 czołgów, bateria 75 i 105 mm dział
15.	354 pułk grenadierów	PRIWSIŁNOJA wrzesień 1944 r.	6-8 km	2	18-20 km	2 doby	bp, 7-8 czołgów, 4-6 dział szturmowych

W latach 1942-1944 /dotyczy tylko danych ogólnych

Opis i data dokumentu	Opis i data dokumentu	Opis i data dokumentu	Opis i data dokumentu
111 DP	ok. 18 km	WYBOK styczeń 1943 r.	
1 DP	10-12 km	WYBOK luty 1943 r.	
304 DP	10-12 km	WYBOK styczeń 1943 r.	
302 DP	8-10 km	WYBOK styczeń 1943 r.	
11 KA	65-70 km	WYBOK styczeń 1943 r.	
167 DP	8-10 km	WYBOK styczeń 1944 r.	
10 DP	12-14 km	WYBOK styczeń 1944 r.	
12 DP	12-14 km	WYBOK styczeń 1944 r.	
84 KA	16-18 km	WYBOK czerwiec 1944 r.	
167 DP	18-20 km	WYBOK lipiec 1944 r.	
27 KA	65-70 km	WYBOK czerwiec 1944 r.	
21 DP	20-22 km	WYBOK sierpień 1944 r.	
84 DP	10-12 km	WYBOK październik 1944 r.	
254 punkt Grenz- ström	6-8 km	WYBOK	

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biblii Bibliotek specjalnych
Nr ewid. 874240